

PhS TIBOLD SZABINA

Énheduanna

Énheduanna, Innana Főpapnője

22. templom himnusz

Nansí, Szirara temploma

Ó Ház!

Nansí, Te vad tehén, hozz fel jeleket itt a jóslatokhoz!

Megjelenesz, gazdag öltözetben a hercegnő, Szirara elé.

Óriás és uralkodói hely ez, te álomnyitogató!

Magasztos értéket kap Asszonyunk Nansí szent helyén,

Ki hatalmas vihart szül,

Erős, sötét vizet a tenger partján,

S kacagása a vizekben ül,

Hab játszik-játszadozik a hullámokban

Isteni Nansí, emelkedett hölgy!

Ó, Szirara háza

Építetett e ragyogó helyen

És helyezte székét a Te emelvényedre

Énheduanna az akkád Sargon király leánya volt, Úr városállamban, cir. 4000 évvel ez előtt.

Mint minden magas születésű hercegnő, ő is szakrális neveltetésben részesült. Magas szintű, írástudó, művelt nő volt, s Mezopotámiában főpapnői rendre emelkedett. A Hold Isten Nanna papnője lett. Ez az emelkedett hivatás nem csak uralkodói származásának volt

köszönhető, hanem több mint valószínűleg ő maga is látnok volt. Ez az adottság, még nagyon sokáig a papnők tulajdonában volt, az utolsó látnoki papnők a Szybilek voltak Théba templomában.

Énheduanna az első költő, akinek a saját neve alatt jelennek meg versei, s akit a világirodalom először ismer el költőként. Legalább is előtte nem maradt fenn hasonló írásos dokumentum.

I.e. 2334 – circ. 2279 élt. Mint főpapnő a Hold isten templomában, versei mégis Inannát magasztalják, mert Nanna Hold isten doméniuma valójában az ősi Istennő Inanna uralma alá tartozott, mindig is a női tükör volt a Hold, s ma is az.

Inanna, az ősi istennő neve magában rejti az ANNA nevet, mely átmentődött szent Anna ősanayi minőségében Szűz Máriáig, aki Jézust adta e világnak.

Az ősi istennő kultusz természetesen a matriarchális társadalmak értékrendjét őrizte meg. Az anyajogúság, a Teremtő szülői képessége és a Természettel azonosuló varázslatosága az, melyet Énheduanna elmesél nekünk csodálatos himnuszaiban. Ezeknek a himnuszoknak a töredékei még ma is megtalálhatók a zsoltáros könyvekben.

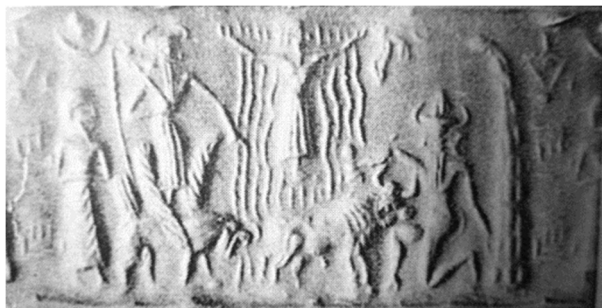
A kiválasztott, megnyitó versben is kitűnik a papnői hivatás látnoki képessége. Megemlíti az *álmodást*, mely szoros kapcsolatban van a látnok több dimenziót átölelő tudatszintjével. A látnok révülés alatt megnyitott 'átpillantása' egyik valóságból a másikba, beenged a tér/idő más síkjain megjelenő eseményekbe. A papnői neveltetés fontos aspektusa volt a révülés.

A női minőség, mely abban a kultúrában domináns volt, nem csak a termékenység különböző fázisait dicsőítette, hanem a Természetben megjelenő minden megnyilatkozást, a félelmetes viharharkítórésektől az elemek birtokló táncáig. Ezek mind az Istennő domíniumába tartoztak.

Az álmodás művészete is Istennői ajándék volt, mint a látnoki képességek és a természet jeleinek interpretálásai. A szél is a nőkhöz beszélt, hitték, hogy a légmozgásokat csak a nők voltak képesek megérteni, üzenetét megfejteni. A szél titkokat suttogott az asszonyoknak. A hajók oromzatain is nyitott keblű női védőerők néznek bátran és bájosan szembe az elemek táncával, megóva a hajósokat a viharok tombolásában.

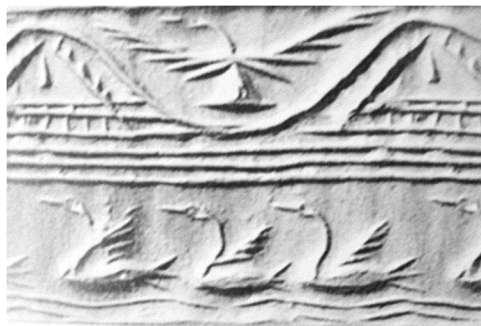
A női erő minden gonoszt képes legyőzni, fegyverek nélkül is.

Tehát az álmodás művészete egyáltalán nem újkeletű, az ősök is ismerték az álmovilág csodálatokba hidaló útjait.

Himnusz Inannához

*Minden erők Asszonya
Kiben megjelenik a Fény
Te Sugárzó!
Imádott Mennyben és Földön,
Tiarával koronázott,
Papnője a leghatalmasabb Istennek!
Asszonyom, Te vagy az óvója
minden megszámlálhatatlannak –
Kezeidben tartod a Hét Erőt –
Te emeled fel a létezés titkait
Ujjaidon függenek,
Összegyűjtöd őket,
Most összekapcsolod nyakékként,
s szorítod kebleidhez*

A Holdistennő (I)Nanna, mint a női minőség megtestesítője, s minden, amit a Természet tükrözött, hozzá tartozott. A termékenység aspektusai, magvetéstől a fogamzásig, aratástól a gyermekszülésig, táplálástól a gyógyításig, mind Inanna áldásaihoz tartoztak. (I)Nanna, a Hold istennője, a legfontosabb feladatokat látta el. Nélküle nem volt időrendje a Földanyának, hiszen a Hold 28 napos 13 hónapos ritmusa adja meg a Föld természetes időrendjét, mely a női menstruációs ciklussal egyezik. Tudták, hogy Hold nélkül nicsen apály és dagály, nem lennének áradások a termőterületek biztosítására és nem volna szerelem sem. A Hold változó fázisai adták azokat az érzelmi behatásokat az élővilágnak, mely meghatározta a társulás és a kötődés mágiáját. Az élővilágban mindentől függünk, s ez a függés olyan, mint az anyaméhben fejlődő embrió függése a köldökzsinórtól.

Inanna minden szakrális tevékenysége a Nőt tükrözte. Ő mindig is a Hold istennője volt. A 13 holdhónap, s a 13. csillagjegy, a Hattyú, erőt adott az asszonyoknak, reményt a leányoknak és biztonságot a várandós nőknek. Inanna három aspektusa az *Istennő három arca* volt. A szűz, az Anya és a Vénasszony, ez utóbbi a Bölcsesség kútját, a mindentudás tárházát jelképezte.

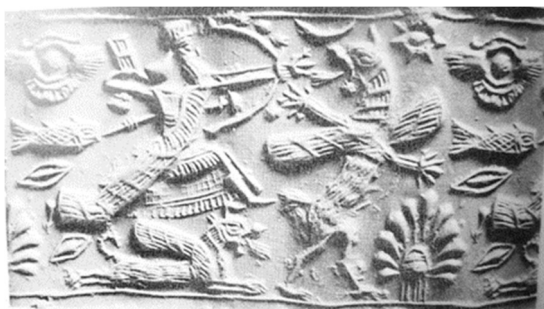
Énheduanna költői incantációi óriási köröket írnak le az Istennő adottságai körül. Ezek a versek és himnuszok nem csak az adoráció ódáit zengik, hanem döbbenetes, kataklizmákról, égi háborúkról regélnek, melyekről a Főpapnő elképedve kérdőre vonja az Istennőt. A költőnő viszont olyan képeket fest le az utó-

nemzedékek számára, melyek levonják a fátylat egy ismeretlen kor számunkra teljesen ködbevont történéseiről. A háború, amit élénk tár, nagyon „modern” hadműveleti sújtást tűnik igazolni. Nem csak égi, de galaktikus méretű e földre mért csapás:

A pusztítás Istennője

*Mint a sárkány,
Mégmérgezted a földet,
amikor dühödöt ontottad Földanyánkra
mennydörgéseiddel –
Nem élhet semmi, ami zöld.
Árvíz ömlött a hegyekről –
Te, Inanna,
Leghatalmasabb Mennyben és Földön,
Meglovagolod a Szörnyet –
Tűzzivatart ömlesztettél az emberek fejére,
Vetted erődet a Legfelsőbbtől –
Követted parancsát a Legfelsőbbnek,
Asszonyunk az igazságért,
Ki értheti mind ez a Tiéd?*

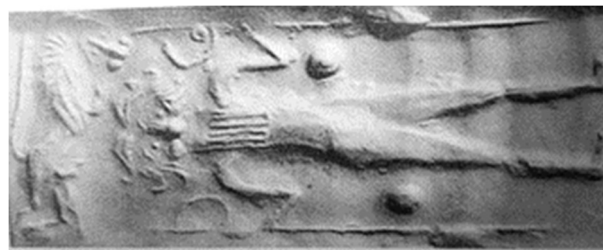

Megsemmisítés

*Lesújtott minden általad
Ó, szárnyas Hölgy,
Mint egy madár
Turkász, falatozol a haldokló földről.
Üvöltesz, mint egy erősödő vihar
A csata élvonalában,
Mennydörögsz a mennydörgésben,*

*Horkansz a dühöngő szélben.
Lábaid nem pihennek.
Sóhajok hárfáját cipeled,
S a gyász zenéjét kileheled.*

Amikor e verseket először olvastam angol fordításban, megremegett bennem az emlékező lélek. Mintha ott álltam volna a letarolt, zsarátnokoktól izzó ősi csatatéren. Átéreztem a fájdalmat, a döbbenetet és hitetlenséget, hogy imádott Istennőjük ezt a pusztítást hozta ránk. A háború alanyai nincsenek megnevezve. Fentről jön gyilkos tűzeső, a költő Énheduanna csak isteni erők pusztítását látja benne, nem a szomszéd népek hadait, hiszen nem álltak hadban senkivel. Fentről jött a kárhozat oly magnitúddal, mely csak isteni eredetű lehetett számára.

Kiátkozva

*Szolgalatodban
Léptem először
A Szent Templomba,
Énheduanna, én,
A Legfelsőbb Papnő!
Vittem a szertartási kosarat
Dicséretedet dalolva –
Most száműzve vagyok
a leprások közé.
Nappal jön,
De a csillogása rejtett köröttem.
Árnyék takarja a Fényt,
Homokviharba burkoltan,
Gyönyörű ajkaim csak
zavarodottságra nyílnak –
Még az érzékiségem is por, por por...*

Vajon miért sír Énheduanna? Sorsa, az emberiség sorsával összefonatan, szinte egyik pillanatról a másikra megváltozik. Papnői, lát-noki emelkedettségéből letaszítottan a legal-

jább helyen találja magát, hiszen akkor a leprásoknál lenézettebb és kitzasztottabb emberi réteg nem létezett, úgy gondolom. Énheduanna vallomásában megpillanthatjuk összetört lelkét, testét. Több mint 4000 év távlatából elének vetíti azt kort, melyben az emberiség sorsfordulója gyökerestől megváltoztatja világunk képét. Bepillantást nyerünk az anyajogú társadalmak letiprásába és a pátriák vérbe áztatott hajnalának dicsőségmámorába. Énkidu megrontása Gilgames álnok barátsága által, a lebanoni cédrusok kiirtása és Hunbaba meggyilkolása, aki a cédrusok őre volt. Mit látunk ma? Az Anyatermészet egyre durvább meggyalázását, kihasználását és az igaz női erő és bölcsesség semmibe vételét, lenézését. Emlékezünk ugye a „legyőzzük a természetet” mellveregetésre, s hogy el ne felejtsem azt a nagy mondást, hogy „aki uralja a természetet, az uralja a világot”.

Mit csinálunk mi emberek éltető, tápláló világunkkal? Elgépesítjük és elembertelenítjük? Minden, ami szép és csodálatra méltó, tökéletes rendre és mintára alkotott, elpusztítandó? Miért nem szeretjük és ápoljuk Anyánkat, otthonunkat? Miért nem ragaszkodunk a jóhoz, ami a szeretet fényében mutatkozik meg? Talán befejezésül hallgassuk meg Énheduanna hitének újjászületésében félelmetes istennői dicséretét:

Inanna magasztalása

*Amit valaha Nannáról énekeltünk,
Legyen most újra Tiéd –
Hogy Te, oly fennkölt vagy mint a Mennyek,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy Te oly széles vagy mint a Föld,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy Te elpusztítod a felkelőket,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy te bebarangolod a földet,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy Te ütéseket zuhogtatsz fejükre,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy te lakomázol a hullákon, mint a kutyák,
Tudtára legyen mindenkinek!*

*Hogy a Te pillantásod rájuk emelt,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy a Te pillantásod villámló
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy Te győzedelmes vagy,
Tudtára legyen mindenkinek!
Hogy ez nem Nannáról szól,
Hanem Rólad,
Ez a Te Nagyságod,
Te egyedül vagy a Leghatalmasabb!
Ó, Asszonyom!
Mennyek imádjátja!
Elmondtam dühödöt igazul.
Most, hogy papnőd
Visszatért helyére,
Inanna szíve is hazatért.
A nap jó jelben áll,
Papnőd női szépségben.
gyönyörű ruházatot öltött.
Mintha az emelkedő Hold fényében
Az Istenek megjelenének,
illő helyeiken –
A megnyílt Mennyek ajtóit
kiáltják „ÜDV!”
Fohász a Megsemmisítő erőnek,
Asszonyomnak, ki szépségbe öltözött,
Fohász érted Inanna!*

Irodalom, referenciák:

*Dr. Gyárfás Ágnes – Tellói Jóslat
Dr. Gyárfás Ágnes – Vizek könyve I.-II.
Dominique Collon – First Impression (Cylinder Seales
in the Ancient Near East)
Jane Hirshfield editing from Women in praise for
the Sacred (HarperCollins 1994)*